

Mette Frederiksens tale ved Folketingets åbning

Taler

Mette Frederiksen
Statsminister

Dato

6. oktober 2020

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

Man siger, at kriser viser, hvilket stof man er gjort af. Foråret 2020 skulle blive Danmarks styrkeprøve. En fælles fjende. En global pandemi. Og hvilket stof! Fællesskab. Samfundssind. Handlekraft. Danmark viste, alt det vi kan. Vi blev mindet om, hvor sårbare vi er, når vi er alene. Og husket på, hvor stærke vi er, når vi står sammen. Vi kunne have accepteret, at sygdommen tog tusindvis af liv. Men i Danmark skal en virus ikke bestemme, om sundhedsvæsenet bukkes under. Slår tusinder ihjel.

Vi lader ikke en virus ødelægge tilliden til vores samfundsmodel. Og dermed fundamentet for vores samfundsøkonomi. Det gjaldt i foråret – det gælder nu. Efter sommerens afmatning er coronaen vendt tilbage.

Det var forventet, at virussen ville få fat igen, men det er sket hurtigere, end vi havde håbet.

De seneste tre uger har vi i gennemsnit haft omkring 450 nye smittede om dagen. Og i går havde vi 120 indlagte. Det højeste antal siden maj.

Indtil videre er det lykkedes os at bremse stigningen, inden den har fået for godt fast. Nye restriktioner har desværre været nødvendige.

Sådan er det også i mange andre lande. Vi ser i hele Europa, at virussen breder sig hurtigt.

Meget tyder på, at vi i Danmark, som situationen er lige nu, har styr på epidemien. Det skyldes ikke mindst, at vi er et af de lande i verden, der tester aller mest. Men sundhedsmyndighedernes vurdering er stadig, at tallene er for høje, nu hvor vinteren er på vej.

Derfor er der brug for alles indsats – igen.

Inden længe vil regeringen – som lovet – præsentere et varslingsystem, der giver mere forudsigelighed omkring, hvad vi gør, hvis smitten stiger. Den såkaldte dans med corona er og bliver hård, lang og udmattende. Ældre, der oplever ensomheden. Smittede, som bliver bange. Medarbejdere, som frygter for jobbet.

Iværksættere, som kæmper for deres livsværk. Kulturlivet, der higer efter publikum. Og de fleste savner livet, som det var – og skal blive igen. Spontaniteten og nærheden. Et kram. Jeg savner det selv. Men virus skal heller ikke vinde denne gang. For hvad gør det ved et samfund. Et fællesskab. Ved mennesker. Hvis fanden bare kan tage de sidste – dem, som alligevel er svage?

Sådan må vi aldrig tænke. Sådan må det aldrig blive.

Vi har bevist, at vi både kan værne om det enkelte menneskeliv – og samtidig være et af de lande i Europa, hvis økonomi ser ud til at komme bedst igennem krisen.

Fordi vi lukkede smitten ned – kunne vi åbne samfundet hurtigt igen. Sundhed og økonomi er ikke hinandens modsætninger. Tværtimod. Tryghed er fundamentet for fremgang.

Alle i Danmark har del i vores fælles resultater. Og selvom det er svært, selvom smitten igen byder os trods, så har jeg aldrig været mere optimistisk på Danmarks vegne. Coronaen er et forstørrelsesglas – på vores liv, på vores samfund. Vi kan se, at politik gør en forskel. Nu ved vi, hvor meget vi kan. Når vi vil. Når det gælder. Når vi samler kræfterne.

Det skal vi bruge til at få Danmark ud af krisen – og ind i fremtiden. I foråret faldt bruttonationalproduktet med næsten 7 procent. Et hårdere tilbageslag end under finanskrisen. Men finanskrisen havde rod i grundlæggende ubalancer i økonomien. Årtiers deregulering. Overforbrug. Blind tro på markedskræfterne. Den her krise er anderledes og vores modstandskraft er større.

Rettidig omhu, en flittig befolkning og de reformer, vi har aftalt her i Folketinget, har skabt en sund dansk økonomi. Lav offentlig gæld. Høj kreditværdighed. Dygtige medarbejdere. Stærke virksomheder. Derfor kunne vi i Folketinget vedtage Danmarkshistoriens største hjælpepakker.

Læg dertil trepartsaftaler med lønmodtagere og arbejdsgivere.

Sektorpartnerskaber med erhvervslivet som kom i stand - næsten hurtigere, end vi kunne nå at foreslå dem. Når vi engang ser tilbage, vil det, vi gjorde sammen, stå som en stjernestund for dansk samarbejde og demokrati. Vi blev ramt hårdt. Vi håndterede det hurtigt og har klaret det langt bedre, end man kunne have frygtet. Både sundhedsmæssigt og økonomisk. Fagforeninger.

Arbejdsgiverorganisationer. Virksomheder. Frivillige foreninger.

Kulturinstitutioner. Offentlige myndigheder – alle jer, som hjælper og får Danmark igennem: Tak. Og ikke mindst: Tak til jer her i Folketinget. Jeg har

dyb respekt for, at alle partier stod klar, da Danmark vaklede for en stund. I var der. Som ledere. Som kolleger. Som mennesker. Taktik blev lagt til side. Danmark sat forrest. Ved vores fælles indsats – på tværs af interesser – står dansk økonomi et bedre sted end mange andre lande. Men flere er ramt – også herhjemme.

Vi har udvidet og forlænget mulighederne for at få dagpenge. Styrket sikkerhedsnettet i en svær tid. Det er den danske vej – og et klart politisk valg. Vi er solidariske.

Siden februar er arbejdsløsheden steget med 34.000 personer. Bag hver fyreseddel er et menneske. Og en familie. Ægteparret i Tårnby – hvor begge var ansat i eller omkring lufthavnen. Som nu begge står uden job. I kan ikke betale huslejen med sunde statsfinanser.

Vi kan ikke fjerne usikkerheden. Og den vil fortsætte. Både for lønmodtagere og virksomheder.

Men for en socialdemokratisk regering er det en kerneopgave at bekæmpe arbejdsløshed. Det kræver også, at vi får eksportvirksomhederne godt igennem. Næsten 800.000 danske jobs er direkte eller indirekte afhængige af eksporten. Danmark er en handelsnation. Derfor foreslår regeringen – ovenpå de omfattende hjælpepakker – at føre en meget ekspansiv finanspolitik i 2021 og i de kommende år. Vi kan kun bringe Danmark ind i fremtiden ved at investere. Det er ikke en naturlov, at en krise skal betales af mennesker, som i forvejen har en usikker tilknytning til arbejdsmarkedet. Det er ikke en nødvendighed, at velfærden må holde for. Og det er ikke fremsynet at efterlade regningen på kollegieværelset. I form af den ungdomsarbejdsløshed, som vi har set før. Ikke mindst i 80'erne.

Den her krise skal vi løse anderledes. Danne, uddanne og udvikle. Så både unge og mere erfarne kan trække nye livsspor. Få et nyt arbejde, hvis det gamle forsvinder. Uddanne sig til fremtiden. Jeg er taknemmelig over, at vi har lavet en trepartsaftale om lærlinge, som holder hånden under danske lærepladser og gør det økonomisk muligt – også for virksomheder i vanskeligheder – at ansætte flere lærlinge i praktik. Og holde på de elever og lærlinge, man allerede har. Bliv ved med det. Vi får brug for flere faglærte i fremtiden. Jeg er stolt over, at vi har afsat midler til at oprette 5.000 ekstra studiepladser på de videregående uddannelser. Så der er bedre plads til de tusindvis af unge, som måtte droppe sabbat-rejsen ud i verden. Men i stedet kan pakke tasken for at begynde at studere. Og jeg er glad for, at et flertal i Folketinget står bag, at mennesker, som

ikke har en uddannelse, nu kan lære nyt. Til et højere dagpengebeløb. Blive faglærte. Måske få papir på det, man allerede kan. Jeg vil opfordre til, at så mange ledige som muligt går i gang med en uddannelse. Selvom jeg godt ved, at nogle af jer nok ikke har de bedste minder fra skoletiden. Så bliv ved.

Uddannelse er ofte en forudsætning for, at man kan åbne nye døre i livet. Landsdele og brancher er ramt forskelligt. Nogle er kommet tilbage på niveau. Frisører og tøjbutikkerne. For andre er det faktisk gået frem. Byggemarkederne, supermarkeder og nethandlen. Men oplevelsesøkonomien, rejsebranchen, restauranter, barer og hoteller. Kulturen, sporten. For jer er det en hård tid.

Noget skyldes restriktioner. Andet, at hele verden er ramt af coronaen. Ingen kan tilpasse sig på så kort tid. Derfor satte vi ind med akut krisehjælp. Men på længere sigt kommer corona til at forandre virkeligheden for mange virksomheder. På finanslovsforslaget har vi sat mere end ni milliarder kroner af. Til genstarten af Danmark og håndteringen af coronaen. Fra den europæiske genopretningsfond forventer vi, at Danmark får adgang til et beløb af cirka samme størrelse.

Det skal vi bruge til at sætte skub i udviklingen på de områder, som vi skal leve af i fremtiden.

I sidste uge indgik vi et grønt strategisk partnerskab med Indien. Selvom Indien er stort, er vores eksport til landet lille. Til gengæld er mulighederne enorme. Får vi samme eksportsucces som i Kina, kan vi fordoble vareeksporten til Indien – det vil svare til knap 4 milliarder kroner. Som Indiens premierminister Modi siger: Indien har størrelsen – Danmark har løsningerne. Tænk engang, af alle lande i verden har Indien: Verdens største demokrati – 1,3 milliarder mennesker – en afgørende spiller for klodens grønne omstilling – valgt os, Danmark, som det første og hidtil eneste land, de har indgået en grøn strategisk samarbejdsaftale med. Det viser, hvad vi kan.

Aftalen er god for klimaet, god for danske arbejdspladser og god for Danmarks placering i verdenssamfundet. Vi skal ikke vente på tiden efter corona. Det er nu, vi træffer de nødvendige beslutninger. Vi skal investere i teknologi. En betydelig del af danske industrivirksomheder oplever selv, at de er kommet styrket ud af krisen. Det skyldes i høj grad, at de har et digitalt forspring – så de er ude på verdensmarkedet før konkurrenterne. Sagt lidt forsimplet: Webshoppen virker. Produktionen fortsætter. Arbejdspladser fastholdes. Digitaliseringen er gået fra at være ét konkurrenceparameter blandt mange – til i denne tid at afgøre virksomheders overlevelse. Også som samfund var vi hurtige

til at omstille os og bruge Danmarks digitale styrkeposition. Patienten kunne ses af lægen via video. Eleverne kunne undervises online. Vi skal videre. Derfor har Danmark brug for en ny digitaliseringsstrategi. Det arbejde vil vi nu sætte i gang med den ambition, at Danmark fortsat skal være et digitalt udstillingsvindue. I stedet for bare at genoprette fortiden skal vi sætte endnu mere strøm til fremtiden.

I sidste måned besøgte jeg Motalavej sammen med justitsministeren og boligministeren.

Et boligområde i Korsør, som alt for længe har været præget af uro. Vi mødtes med forskellige beboere og boligforeningen. En kvinde tog ordet. Jeg fik desværre ikke hendes navn. Hun havde minoritetsbaggrund på en eller anden vis. Og hun var dybt forarget. Hvorfor? Jo, hun syntes, at reglerne er for slappe. Hvorfor tager I ikke bare kontanthjælpen fra dem, som laver ballade? spurgte hun. Jeg kan godt forstå frustrationen. Alt for mange steder har utrygheden fået lov at slå rod. Skal vi acceptere, at der er steder i Danmark, hvor ganske almindelige mennesker skal være bange for at være? Hvor beboere er utrygge ved at komme sent hjem fra arbejde? Eller bekymrede for at sende deres børn ned og lege? Aldrig i livet. Vi kan ændre det – vi skal ændre det. Men det kræver, at vi taler om tingene, som de er – og at vi får nuancerne med. Mange af jer, der har jeres rødder uden for Danmark, tager i dag et stort ansvar. Yder en indsats. Iværksættere, rengøringsassistenter, designere, virksomhedsledere, sportsstjerner, sosu'ere, musikere, ingeniører, håndværkere, pædagoger, sygeplejersker, læger, buschauffører.

Jeg bliver stolt, når jeg ser de unge – især mange unge piger – som klarer sig godt på uddannelserne. Det er stærkt. I er forbilleder og fortrop for en hel generation. Mange af jer står i en værdikamp – en frihedskamp – for at vriste jer fri af den forældede og forstokkede kultur, der desværre stadig hersker i nogle kredse. Hvor kvindekampen herhjemme foregik i fuld offentlighed i 70'erne med protestmarcher i gaderne og indslag i tv, så foregår jeres kamp mere i det skjulte. Det gør jeres kamp sværere end vores. Derfor er der brug for, at vi alle bakker op. Det gælder også herboende imamer. Alle jer, som vil Danmark. Hold fast i det. Og alle I unge mænd der via de sociale medier tager afstand fra vold ovenpå drabet i Brønshøj i sidste uge: Bliv ved med det. Tag afstand fra det forkerte –

ansvar for det rigtige. Jeg er rundet af kampen for social retfærdighed. For et samfund med muligheder for alle – ikke kun chancer for de få. Og vi ved alle sammen, at der er en kæmpe forskel på at vokse op i Gellerup og i Gentofte. Opvækstbetingelser er skævt fordelt – desværre.

Men jeg har ingen forståelse for, at den forskel omsætter sig i chikane, overfald eller brutal opførsel.

Vi bliver nødt til også at holde fast i, at mennesket er født med en vilje. Hvordan vi forvalter vores liv, det er i bund og grund vores eget ansvar.

Og uden at generalisere – uden at skære alle over én kam – så må vi forholde os til fakta. Til den rå statistik.

Hver femte unge mand med ikke-vestlig baggrund, som blev født i 1997, havde overtrådt straffeloven, inden han fyldte 21 år.

Hver femte.

Det er ikke alle – bestemt ikke alle. Men det er da helt åbenlyst alt for mange.

Unge mænd, som tager andres frihed, stjæler børns fremtid, bryder fængselsbetjente ned – og efterlader et langt spor af utryghed.

Det er ikke noget nyt og det er sådan set problemet: Det har stået på i alt for mange år. Piger, som bliver kaldt nedsættende ting, fordi de er danske. Eller piger, der bliver udsat for social kontrol, fordi de er blevet for danske. En pølsevogn i Brønshøj, som bliver angrebet med kanonslag, fordi der sælges svinekød. Vi skal grundlæggende ikke acceptere den opførsel, den væremåde, den mentalitet. For den rammer ikke kun ofrene – den sætter også en hel befolkningsgruppe eller et boligområde i bås. Alle jer, som dagligt kæmper med de mange fordomme, som skyldes andres forkerte opførsel. De boligområder, som i dag bliver betegnet som udsatte boligområder, blev i sin tid bygget for at give mere frihed og livskvalitet til ganske almindelige mennesker, som søgte ud af byen. Til frisk luft og trygge rammer. Sådan var det i mange år. Alt for mange steder er der nu sket det modsatte.

I de særligt udsatte boligområder begår én procent af beboerne næsten halvdelen af kriminaliteten, når man vægter kriminalitetens alvorsgrad.

På den måde er der jo tale om et os mod dem. Ikke hvide mod brune, ikke unge mod ældre, ikke København mod provinsen – eller andre falske modsætninger. Men mellem os, som vil trygheden, anstændigheden, demokratiet, ligestillingen, friheden på den ene side – og dem, som vil det stik modsatte, på den anden side. Der hvor kriminaliteten får fat, skal politiet slå ned. Nu foreslår regeringen, at det sker med mere konsekvens. Som det er i dag, kan politiet forbyde

enkeltpersoner at komme i særlige områder – for eksempel et bandemedlem. Det er fint, men resten af gruppen er der jo stadigvæk. Fremover skal politiet derfor også kunne indføre et opholdsforbud for alle personer på bestemte steder i en begrænset periode. Det kan være på en parkeringsplads i boligområdet eller ved en S-togstation, hvor de her drenge og unge mænd samles og skaber utryghed. Her siger vi: I må ikke stå her. Ingen skal være bange for at gå på gaden i Danmark – I får ikke lov at tage vores frihed. Hvis opholdsforbuddet ikke overholdes, skal straffen være tydelig, konsekvent og mærkbar. Første gang en bøde på 10.000 kroner.

Og har man gæld til det offentlige – det kan være ubetalte regninger for tidligere kriminalitet – bliver der kontant afregning. Så skal politiet kunne tage dyre jakker, ure, mobiltelefoner med det samme. Anden gang taler vi 30 dages fængsel. Vi giver politiet flere muskler. Samtidig sender vi uromagerne og deres forældre en besked, som ikke kan misforstås. Bandemedlemmet skal have taget statussymbolerne – vanvidsbilisten skal have taget sin bil. Statussymbolerne bruges i dag til at rekruttere de yngre brødre. Fødekæden skal brydes. Vi vil hellere give lillebroren et fritidsjob end en kriminel storebror at se op til. Og vi stopper ikke her. I dag går der alt for ofte lang tid fra en kriminel beboer bliver dømt for en lovovertrædelse, til vedkommende sættes ud af sin bolig. Det er et af problemerne på Motalavej. I nogle tilfælde går der flere år. Fordi sagen om udsættelsen først kan behandles, efter at selve lovovertrædelsen er behandlet i det strafferetslige system.

Det vil vi lave om. Fremover skal det være muligt at sætte kriminelle beboere ud af deres lejelejlighed i umiddelbar forlængelse af, at de bliver dømt for en lovovertrædelse. Og endelig: Volden i nattelivet.

Her foreslår vi, at personer, som begår vold og får en dom, også skal udelukkes fra at komme i nattelivet i op til to år. Det er ikke rimeligt, at den unge dreng, der er blevet slået ned foran baren den ene weekend, kan møde sin voldsmand i samme kø tre uger senere.

Med andre ord: Konsekvens – kort proces. For i Danmark skal du være tryk alle steder – om det er et diskotek, et boligområde eller en togstation. Får vi stoppet den kriminalitet og undergravende opførsel, vi ser alt for mange steder, så kan der endelig blive plads til at arbejde forebyggende og bygge på det gode, som der trods alt stadig er mest af.

Mange af de problemer, vi står med i dag, rækker desværre langt tilbage. Alt for

mange kom til – alt for mange blev tabt – alt for længe blev det ved. Fortidens udlændingepolitik var en fejl, så enkelt kan det siges. Regeringen vil fortsætte den stramme udlændingepolitik, men vi må gøre mere end det. Vi står med et europæisk asylsystem, som reelt er brudt sammen. Lad os være ærlige: I dag afhænger muligheden for asyl ofte af, om man kan betale en menneskesmugler og vil sætte livet på spil i en overfyldt gummibåd. Middelhavet er blevet en kirkegård. Flere sydeuropæiske kyster er i en form for permanent undtagelsestilstand.

Ingen mennesker flygter for sjov, men lige nu svigter vi både dem, der er på flugt med menneskesmuglernes mellemkomst, og dem, der bliver tilbage – og som har allermest brug for hjælp.

Derfor vil regeringen hjælpe mere i nærområderne.

Vi vil behandle asylsager væk fra Danmark – i tredjelande, som kan yde sikkerhed til dem, der har behov for beskyttelse. Det er, for mig at se, den eneste reelle og langsigtede løsning.

Mange har sagt, det er urealistisk – at det ikke kan lade sig gøre.

Men også her gælder det, at politik gør en forskel.

Vi bestemmer selv. Giver vi op på forhånd, eller sætter vi handling bag ordene?

Regeringen vil i den folketingssamling, som vi åbner i dag, fremlægge et lovforslag, der gør det muligt for os at overføre asylansøgere til lande uden for Europa – og dermed gør Danmark klar til et nyt asylsystem. Det er en opgave, som jeg håber, at vi kan stå sammen om.

Stærke fællesskaber bærer os længst. Det gælder i Europa – og det gælder i kongeriget. Mange i verden beundrer vores fælles konstruktion: Tre lande – et rige. Den globale interesse for Arktis stiger.

Vi ser en stadig mere aggressiv adfærd fra Rusland – det er problematisk.

Stigende amerikansk interesse for et stadigt tættere samarbejde i og omkring Arktis. Det er selvsagt positivt. USA er vores vigtigste allierede, og samarbejdet mellem USA og Europa bør øges, hvor det er muligt. Vi er den globale akse, der kæmper for frihed, demokrati og fred i Arktis og i resten af verden. Regeringen vil fremlægge lovgivning om investeringsscreening og 5G-nettet. Teknologi og sikkerhedspolitik bliver mere og mere sammenfaldende. Derfor har vi brug for et endnu tættere samarbejde i rigsfællesskabet om de udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål, der knytter sig til den nye virkelighed i Arktis og Nordatlanten. Vi skal værne om vores fælles sikkerhed.

Vi skal også værne om det velfærdssamfund, vi gennem generationer har skabt herhjemme. Et trygt fællesskab, hvor vi tager os af hinanden. Med forståelsespapiret har vi aftalt, at når der kommer flere børn og ældre, så følger pengene med.

Det foreslår vi nu, at hele Folketinget forpligter sig på, at vi vedtager en velfærdslov, der sætter en bund under velfærden. Alternativet er flere besparelser – det holder velfærden ikke til.

De seneste årtier har reformer alt for ofte betydet forringelser.

Efterlønsforringelsen er ét eksempel. Regeringen vil gå den modsatte vej. En ny ret til tidlig pension for dem, der har været mange år på arbejdsmarkedet – ofte slidt i hårde jobs. Alle fortjener en værdig tilbagetrækning.

Det forhandler vi nu med Folketingets partier om. Jeg håber på en aftale snart, så flere kan lukke døren til et langt arbejdsliv med både god samvittighed og en krop, som fungerer. De mest sårbare i vores samfund har krav på, at vi passer godt på dem. De fleste børn har det godt, men vi skal være langt mere opmærksomme på de børn, som har det dårligt – fordi deres forældre ikke formår at tage sig af dem. Vi vil give de udsatte børn flere rettigheder – færre skift, tidligere og mere stabile anbringelser. Vi må træde i karakter som samfund. Det gør vi nu langt om længe også på et andet vigtigt område. Retssikkerheden for voldtægts ofre. Vi skrev det i forståelsespapiret – nu bliver det til lovgivning. Regeringen, Radikale Venstre, Enhedslisten og SF er enige om, at sex altid skal være baseret på samtykke. Tænk, at det ikke har været en selvfølge før. Vi har alle et ansvar. Det gælder også i den debat om sexismen, der er blevet rejst af hundredevis af stærke og modige kvinder.

Som folkevalgte – som ledere af partier og organisationer har vi en særlig forpligtigelse. Også for at forandringen ikke kun sker hos os, men i hele Danmark. Skurvognen, sygehuset, lærerværelset – alle dele af arbejdsmarkedet. Det opgør, som nu er i gang, må ikke kun ende med en opdateret medarbejderhåndbog. Den her gang skal kulturen ændres – det skylder vi hinanden.

Danmark har et af verdens bedste velfærdssamfund. Vi har dygtige og engagerede medarbejdere, og de fleste af os har masser af gode oplevelser i hverdagen, når vi har brug for velfærdssamfundet. I dagtilbuddet eller på sygehuset.

Det er forsiden af medaljen. Der er også en bagside. Billederne af Else. Andre hemmelige optagelser fra plejehjem. Nedværdigende, umenneskeligt, smerteligt. Hvor udspringer problemerne? Noget handler om, at der mangler tid og medarbejdere. Vi er i gang med at prioritere velfærden igen – det er nødvendigt. Men kroner og ører er langt fra hele svaret. Vi får aldrig løst problemerne, hvis det er dér, diskussionen begynder og ender.

Mangel på ordentlighed og respekt handler ikke bare om penge – men om faglighed og ledelse. Også til at tage affære, når de få, som ikke skal arbejde med mennesker, overskrider alle grænser. Det handler om anstændighed – om at nogle svigter deres ansvar. Da vi åbnede Folketinget sidste år, var mit vigtigste budskab, at vi har brug for en nærhedsreform af den offentlige sektor. Fordi den over årene er blevet viklet ind i styring, centralisering, minutskemaer, dokumentation og regneark.

Corona forsinkede vores arbejde, men behovet er der stadig. Og de resolute beslutninger i foråret viste os faktisk, hvor meget vi kan, når vi tør vise hinanden tillid. Social- og sundhedsassistenter har fortalt, at meget blev mere enkelt, da fagligheden fik plads. Hvordan det før kunne tage lange møder at fordele opgaver efter en sygemelding. Nu var det bare: Jeg tager den – videre.

Sygeplejersker og læger, som omstillede et halvt sygehus på ingen tid. Nye sengepladser, nyt udstyr, nye medarbejdere – pensionerede kolleger meldte sig på banen. Det fungerede – videre.

I skolerne blev grønne arealer gjort til åbne klasseværelser med den friske luft og plads til bevægelse, som var en grundtanke i skolereformen. Flere steder blev konflikterne færre; problemerne håndteret – videre.

Offentligt ansatte over hele landet løftede og løfter fortsat en opgave uden fortilfælde.

Jeg vil ikke tegne et skønmaleri – der blev og bliver fortsat trukket store veksler. Men når sosu'en, sygeplejersken og læreren siger, at meget pludselig kunne lade sig gøre på kort tid, så skal vi virkelig spidse ører. Regeringen har valgt at starte med politiet som det første skridt i nærhedsreformen. Politiet er kommet for langt væk fra den almindelige danskers hverdag. Med regeringens udspil til en ny politiaftale halverer vi Rigspolitiet. I stedet opretter vi 20 nye nærpolitienheder: 300 flere betjente i den borgernære indsats i landets politikredse.

Med den måske største decentralisering af dansk politi i en generation, så styrker vi nu den nære tryghed, som er helt grundlæggende for os alle sammen. Også på skatteområdet er vi i gang. Vi gik til valg på at oprette fire nye skattecentre –

fordelt i hele landet. Det bliver faktisk til otte i stedet. De to første står klar i denne uge i Frederikssund og Fredericia. Og til næste år åbner vi to mere i Viborg og Esbjerg.

Nærhed handler både om geografi, et opgør med mange års centralisering og om mindre central styring. Mere tid lokalt.

Men jeg forstår godt jer offentligt ansatte, som bliver fjerne i blikket, når vi taler om det her på Christiansborg. Og alle jer andre derude, som synes, I har hørt den samme sang tusind gange. Jeg forstår godt, hvis I ikke rigtig tror, det kommer til at ske.

Allerede i 80'erne begyndte daværende statsminister Poul Schlüter at tale imod det voksende bureaukrati. Siden er det kun blevet værre og værre. Vi har aldrig brugt flere penge på velfærd, men resultaterne står ikke mål.

Det var også baggrunden for de frikommuneforsøg, som VK-regeringen opfandt for nogle år siden. En god ide. Nedefra og op blev der formuleret masser af fine forslag. Sidst vi sad i regering, var særligt Det Radikale Venstre optaget af at sætte kommunerne mere fri. Det var rigtigt.

Nu foreslår vi noget, der er endnu mere vidtgående – noget, vi ikke har prøvet før.

Jeg indrømmer, det er en lidt vild ide.

Regeringen vil give syv danske kommuner fuldstændig frihed på et udvalgt velfærdsområde. For eksempel Helsingør. De næste tre år får de fuldstændig frihed på daginstitutionsområdet. Sammen med forældre og det pædagogiske personale får Helsingør lov til at skabe Danmarks bedste dagpleje, vuggestuer og børnehaver. Vi fjerner så meget statslig regulering og lovgivning som muligt. I stedet lader vi mennesker tage ansvaret selv. Vi lever i år 2020. Vi er en af verdens bedst uddannede befolkninger. Vi behøver ikke lovgive om alt mellem himmel og jord.

Udover Helsingør har regeringen indgået lignende aftaler med borgmestrene i Rebild, Viborg, Middelfart, Holbæk, Langeland og Esbjerg.

Hver på ét af følgende tre områder: Folkeskolen, dagtilbud, ældreområdet.

De syv borgmestere – de skal nu bede deres byråd og kommunalbestyrelser om opbakning til at sætte den enkelte dagpleje, børnehave, skole, hjemmeplejeenhed eller det enkelte plejehjem fri fra kommunale regler og krav om dokumentation. Jeg vil bede jer her i salen om opbakning til det samme. At vi sætter de syv kommuner fri af den lovgivning og statslige regulering, de normalt er underlagt. For hvis det skal virke, så skal vi turde gå hele vejen. Vi må også fjerne regler, som

vores partier har kæmpet for at få indført.

To af de syv kommuner vil f.eks. sætte folkeskolen fri: Esbjerg og Holbæk. Noget helt grundlæggende skal stadig gælde: At undervisningen er gratis, at eleverne går til folkeskolens afgangseksamen – den slags.

Men det meste andet? Her må reglerne vige. Det gælder minimumstimetal, elevplaner, klasselofter, nationale test – for bare at nævne nogle få svære eksempler.

Ikke fordi, det er dårlig lovgivning – ikke fordi, det er forkerte hensyn, men fordi vi skal turde lægge ansvaret ud lokalt.

De enkelte institutioner får friheden: Ledere, medarbejdere, borgere. Til gengæld forpligter de sig på at levere bedre resultater. For med friheden, ja – der følger ansvaret.

Politik handler om valg. Børn og unge gjorde valget til et klimavalg. Flertallet her på Christiansborg fik et klart grønt mandat. Det føler vi os dybt forpligtet af. Vi skal gøre os værdige til jeres tillid. Et massivt flertal står bag klimaloven – det er enestående. Om ti år skal vi have sænket udledningen af drivhusgasser med 70 procent. Det svarer til, at vi på ét årti skal vi sænke udledningerne næsten lige så meget, som vi har gjort de seneste tre årtier. Siden valget har vi sat fart på. På ét år har vi her i Folketinget truffet beslutninger sammen med blandt andet erhvervslivet, der reducerer udledningen med mere end 5 millioner tons i 2030. Hvad betyder det? Det betyder, at vi på bare ét år allerede er nået en fjerdedel af hele vejen frem mod de 70 procent – som vi altså i alt har 10 år til at nå. Jeg siger det, fordi det faktum nogle gange forsvinder i debatten. Ligesom man næsten kunne få det indtryk, at hvis man er for teknologi, så er man imod en ambitiøs klimainsats. Men når vi i dag kan åbne Folketinget med grøn strøm i stikkontakterne, så er kun, fordi vores forgængere investerede i at udvikle vindmøller.

Teknologi dumper ikke ned fra himlen. Det handler ikke om at ”satse” på ny teknologi. Satse er noget man gør på travbanen. Det handler om at skabe teknologien ved at investere – ambitiøst, klogt og målrettet. For selvom vi, isoleret set, er foran tidsplanen lige nu, så bliver det svært. Vi står over for de mest gennemgribende forandringer af vores samfund og vores økonomi, siden vi begyndte opbygningen af det moderne velfærdssamfund i efterkrigstiden. Måden vi transporterer på, opvarmer huse på, producerer fødevarer på – alt skal forandres. Det kan lade sig gøre – som det meste andet. Hvis vi tør træffe de rigtige valg. Alle de initiativer, vi klogt kan tage her og nu, og som reducerer

drivhusgasser – dem skal vi tage. Energieffektiviseringer i industrien, øget brug af biogas, mere genanvendelse, udfasning af olie og gasfyr. Alt det, vi sammen har aftalt i det gamle folketingsår, det skal vi gøre mere af i det nye år. Nu er vi i gang med transporten – derefter tager vi fat på en grøn skattereform og omstillingen af landbruget. På kort sigt handler det blandt andet om at ændre i foderet, så dyrene udleder mindre. Men også om mere klimavenlige stalde og mere retvisende klimaregnskaber. På længere sigt skal vi se på den samlede regulering af landbruget, og hvordan det kan spille sammen med den grønne skattereform.

Vi tager fat nu, fordi det haster. Men vi kan ikke nå vores mål alene med de løsninger, vi har i dag. Debatten om el-biler er et godt eksempel. Skal vi have en halv million eller en hel million i 2030? Er det i virkeligheden det rigtige spørgsmål? Er spørgsmålet ikke snarere: Hvordan omstiller vi transportsektoren, så vi får mest mulig CO₂-reduktion for pengene – for samfundet og borgerne? Regeringen foreslår blandt andet at ændre bilbeskatningen, så el-biler bliver billigere, og den tunge trafik bliver dyrere. Vi vil også gøre brændstoffet grønnere – blande mere biobrændstof i den diesel, som vores biler kører på. Vi skal være ambitiøse. Danmark skal være et udstillingsvindue for verden. Men ingen vil følge os, hvis vores vej er dyr, uoverskuelig og socialt uretfærdig. Samtidig med initiativerne på den korte bane, skal vi derfor også sætte massivt ind med målrettet forskning og udvikling. Vi øger investeringerne i grøn forskning. I år fra 1,2 milliarder kroner til 2,3 milliarder kroner – tæt på en fordobling. Og på finansloven for næste år foreslår vi en yderligere stigning.

Vi bringer den offentlige og private forskning tættere sammen – med klimapartnerskaber mellem staten, virksomheder, erhvervsorganisationer, landbruget og fagbevægelsen. Og vi træffer nu et valg. I regeringens nye, grønne forskningsstrategi udpeger vi fire områder, som kan blive Danmarks næste vindmølleeventyr. For det første skal vi være gode til at fange CO₂ ud af atmosfæren, lagre den på Jorden og eller omdanne den til grøn energi. For det andet skal vi være gode til at udvikle grønt brændstof til transport og industri. For eksempel omdanne strøm fra vindmøller til brændstof i fly, skibe og biler – dét hele verden taler om som ”Power-to-X”. For det tredje skal vi være gode til klimavenligt landbrug. Med løsninger, som gør produktionen mere bæredygtig. Og viden, som gør en grønnere regulering mere realistisk. For det fjerde skal vi være gode til at genanvende og skære ned på plastikaffaldet, som i dag koster olie at producere og alt for ofte ender i dyrenes maver. Vi har valgt fire områder,

hvor vi står stærkt som land – og hvor mulighederne derfor er størst. Både for at skabe flere grønne arbejdspladser og for at gøre en forskel for den grønne omstilling. Vi skal investere dér, hvor klimaet og Danmark har mest at vinde. Lad mig afslutte med at sige det, så det ikke kan misforstås: 70 procentmålsætningen er lovfæstet, vedtaget og besluttet.

Og til vores gode samarbejdspartnere i både SF, Radikale Venstre og Enhedslisten: Vi forstår jeres utålmodighed – for det haster med at tage beslutningerne, hvis vi skal nå vores fælles mål. Derfor også en klar tilkendegivelse i dag: Vi skal bruge den økonomiske genopretning til at indfri vores løfte om en ambitiøs grøn omstilling. Vi foreslår derfor et nyt grønt råderum på 2 mia. kr. årligt frem til 2025, så vi sammen skaber vished om de grønne investeringer i de kommende år. 10 milliarder kr. Det kan vi, hvis vi bruger midler fra både EU's genopretningsfond og finansloven grønt. I de kommende klimaforhandlinger og i finansloven – som finansministeren snart inviterer til – skal vi sammen omsætte utålmodighed til handling. Regeringen har tre afgørende hensyn: Vi skal blive ved med at træffe klimabeslutninger på en måde, som skaber arbejdspladser i stedet for at lukke dem. Uligheden må ikke stige. Og vi skal fortsat have råd til velfærd. Jeg tror faktisk, vi kan blive enige om den kontrakt: Grønne ambitioner, social retfærdighed, sund erhvervspolitik og råd til velfærd. Derfor tror jeg også på, at vi i de kommende måneder kan tage de næste store, grønne og progressive beslutninger, så vi viser de unge, at vi fortjener deres tillid.

Om tre måneder kan vi skrive historien om 2020. Et hårdt år for Danmark og for verden. Men også et år, som har givet os stof til eftertanke. Intet menneske opfinder selv de værdier, et levet liv handler om. Som det funderes i. Som relationerne skabes af. Coronaen er hårdere end noget, vi har prøvet før i moderne tid. Men vi har sammen besluttet, at vi klarer også dén udfordring. Og med dét kommer vi til at overlevere nogle utroligt stærke værdier til eftertiden. Handlekraften er intakt, sammenholdet er stærkt, samfundssindet får os igennem. Jeg har aldrig været mere optimistisk på Danmarks vegne. Sammen kan vi skabe den fremtid, vi ønsker os. For hinanden, for fremgangen, for fællesskabet. Sjældent har det været mere på sin plads at råbe et trefoldigt hurra for Danmark, som det er traditionen ved Folketingets åbning. Men også vi her i salen skal passe på hinanden. Derfor må vi gøre det anderledes. I stedet for at vi sammen råber hurra her i salen, råber vi i dag hurra i vore hjerter.

Og jeg vil slutte min tale – med de to vigtigste ord i denne historiske tid:
Danmark leve!

Kilde

www.stm.dk

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Folketingets kvinder, Socialdemokratiet, Åbningstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mette-frederiksens-tale-ved-folketingets-abning-2020>